

Ang Pileges sa Sapatos ni Kuya

ANA ALGABRE HERNANDEZ

May kaklase ako na ang gara ng bagong sapatos tuwing pasukan. Siguro, panganay din siya pareho ni Kuya Migs. Hindi pareho ko!

Tuwing pasukan, makintab at makinis ang sapatos ni Kuya Migs. Samantalang ang sapatos ko ay may pileges at napaglumaan. Kaya lamang ito kumintab ay dahil inayos ni manong sapatero na suki ng nanay. Magaling daw kasi si manong pero sa palagay ko ay hindi. Kasi kung magaling talaga siya, bakit hindi niya kayang unatin at tanggalin ang pileges sa pinaglumaang sapatos?

“Hindi naman iyan pinaglumaan Raf, pinagliitan lang ng Kuya mo.” Madalas na paliwanag ng nanay tuwing naghahanda na ng gamit pang-eskuwela para sa pasukan.

Barkada kami ni Kuya Migs kahit mas bata ako ng tatlong taon sa kanya. Hindi mo nga raw sasabihing trese anyos lang siya dahil mabait at mapagpasensiya na kuyang-kuya na talaga. Malikot din siya kaya madalas kaming maghabulan. Pero itong huli, madalas siyang kinukulelat sa habulan at paika-ika kung maglakad, “Sige Kuya, ganyan nga para hindi malukot ang sapatos mo!”

Imbes na mainis sa kantiyaw ay tumawa lang siya. Alam niya kasi na ayoko ng pileges sa mamanahin kong sapatos. Paminsan-minsan, sinasadya kong tapakan ang sapatos niya para magkaroon ng galos at butas. Tawa lang siya kasi alam niya na dati ay binilhan ako ni nanay ng bago dahil nagkabutas sa pileges ang dapat ay mamanahin kong sapatos.

Sabi ng nanay, ako raw ang tagapagmana ng pinagliitang gamit ni Kuya. Naiinis na nga ako kaya tuloy minamadali ko ang aking paglaki. Siguro, kapag mas malaki na ako kaysa Kuya ay tiyak na ako na ang bibilhan ng sapatos.

Tuloy, pagdating ng bakasyon sa bahay ng lola sa Pampanga ay sige lang ang kain, laro, at tulog ko. Hindi nakasama si Kuya dahil may gagawin pa raw sa Maynila. Ayos lang kasi ang dami kong pinsan na ka-edad at kalaro sa bayan ng lola sa Guagua.

Hindi kami nag-*online games* ng mga pinsan ko pero halos araw-araw kung maglaro kami ng taguan, tumbang preso, at patintero. Pero ang pinakapaborito ko ay ang pag-akyat namin sa puno para mamitas ng kaimito. Nakangangalay manungkit. Mas gusto kong umakyat sa puno at doon na rin kumain ng napitas. Hindi pa ‘yan, maliban sa mga punong tanim ni ingkong ay inakyat din namin ang bundok ng Arayat kahit di naman talaga kami nakaaabot

sa tuktok. Tulung-tulong pa nga kaming magpipinsan sa pagbitbit ng pagkain para makapagpiknik doon.

Napakasaya talaga sa probinsya. Ang dami ko pang napulot na salitang Kapampangan. *Maracal naku balu* (marami na akong alam)! Hindi ko nga namalayan na patapos na ang aking bakasyon kung hindi pa ako sinundo ng tatay.

“Ang laki mo na, Raf! Ilang Linggo ka lang dito pero ang laki ng itinangkad mo! *Mequeni* (halika) anak!” Bulalas ng tatay pagkakita sa akin.

Bumida naman ang lola, “Aru dyos ko! Kahit adobong *kamaru* at pritong *tugak* kinakain ng batang ‘yan!”

Dagdag naman ni ingkong, “*Manyaman ne?* Burong isda lang yata ang hindi niya kinain dito. At naku! Napakalakas pa niyang maghilik!”

“Ganito po ba ingkong? Ngoork, ngoork!” mabilis kong hirit na nagbunga ng malakas na tawanan.

Pagdating namin sa bahay ay sige ang bida ko sa Kuya tungkol sa Pampanga. Nakinig naman siya pero mukhang matamlay. Marahil ay nanghihinayang na hindi siya nakasama. At saka, parang may kakaiba sa kanya na hindi ko matanto. Ang bilis pati niyang mapagod.

Ilang araw na lamang bago magpasukan ay nagsabi ang nanay na para raw akong *lebulan* (hinipan) at, “*pati bitis mu meragul!*” (pati paa mo lumaki!).

Yehey! May bago akong sapatos!

Sa unang araw ng pasukan ay talaga namang pusturiyoso ang pakiramdam ko. Dagdag pa na masiglang-masigla ako dahil kasama ko na naman ang dati kong kaklase.

Pero ang Kuya Migs, hindi pa raw makapapasok. Ilang araw na rin ang nakalipas pero madalas ko siyang datnan na natutulog sa bahay. Masama raw ang pakiramdam. Napansin ko rin na ang ngiti ni nanay ay parang pilit. Ang tatay naman ay parang tahimik.

Isang araw, tinanong ko ang tatay kung bakit parang laging masama ang pakiramdam ni Kuya.

“*Osteosarcoma*, anak,” mahina at malumanay na bigkas ng tatay. “Sakit sa buto. Mabilis lumaki ang buto ng kuya mo sa may binti niya na nagdudulot ng pamamaga sa paligid nito.”

“Kaya po ba madalas ay patingkod-tingkod ang Kuya?”

“Oo anak. Ang sakit sa buto na nararamdaman ng Kuya Migs mo ay nagiging mas matindi pa sa gabi at kapag kumikilos siya. Sa ngayon ay nag-*chemotherapy* siya para mapuksa ang *cancer cells* at lumiit ang tumor sa buto.”

Medyo nalito ako sa narinig.

“Gagaling din ang kuya mo basta isama mo siya sa dasal.” Sabi naman ng nanay. Matatag ang kanyang pananampalataya na hindi lalala ang sakit ni Kuya.

Kailangan daw siyang maoperahan para tanggalin ang mga apektadong bahagi ng buto sa binti at ang ilan sa malusog na tisyu sa paligid nito. Kung sakali namang lalala ito ay may posibilidad na putulin ang kanyang paa.

Nang gabi ring ‘yon ay naisipan kong pumasok sa kuwarto ni Kuya Migs. Tulug na tulog siya. Nami-*miss* ko nang makipaglaro sa kanya. Habang pinagmamasdan ko siya ay nakaramdam ako ng pag-aalala. Paano kung lumala ang sakit niya? Sana parang pileges lang ng sapatos ang sakit niya. Na kapag

dumami ay mabubutas lang ito at papalitan ng bago. Hay, kung hindi lang talaga ako lumaki at tumangkad gaya ng sabi nila ay iisipin kong lumiit talaga ang Kuya.

Napatingin ako sa kabinet at napansin kong nakasabit sa labas ang kanyang uniporme. Nakaabang din ang dalawang pares ng sapatos niya sa may tabi ng kama. Ang isang pares ay bago at ang isa naman ay luma. Kinuha ko ang bagong sapatos ni Kuya at pinunasan ng basahan para kumintab pang lalo. Pagkatapos ay dinampot ko naman ang luma niyang sapatos. Napangiti ako sa nakitang pileges. Naalala ko na kaya nga pala ako marunong umakyat sa puno ay dahil tinuruan ako ni Kuya. Lumukot nga ng husto ang sapatos niya nang ipakita niya ang estilo kung paano at saan tatapak para madaling makaakyat sa puno. Dumagdag pa ang pileges nang tupiin naman ni Kuya ang sapatos niya para batuhin ang sumabit na bala ng badminton sa sanga ng punong mangga. At kaya parang kumanal pang lalo ang pileges ay dahil nabasa ito ng tubig. Kinarga niya kasi ako para makatawid sa kalsadang may baha malapit lang sa eskuwela namin. Sikreto naming dalawa 'yon. Baka kasi magalit si nanay kapag nalaman na lumusong kami sa tubig baha.

Dinampot kong muli ang bagong sapatos ni Kuya at saka ko kinausap, “Sana, suutin ka na ng Kuya. Sana suutin ka niya nang suutin hanggang sa magkaroon ka ng maraming pileges na higit pa sa luma niyang sapatos!” Dahil ang sakit ni Kuya ay isa lamang pileges sa sapatos na luma.

Maingat akong pumwesto at humiga sa tabi ni Kuya Migs. Hihintayin ko siyang magising. Pero ilang saglit pa lamang ay hindi na ako nakapaghintay. Kahit tulog pa siya ay niyakap ko siya nang mahigpit na mahigpit. Ilang sandali pa, bumigat na rin ang talukap ng aking mga mata habang nakayapos kay kuya. Pero sa gilid ng aking mga mata, kitang-kita ko ang animo’y nakiyakap din na lumang sapatos ni Kuya. Makinis na makinis ito at ang marakal na pileges ay ala na.